

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Luonnos komission asetukseksi EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta teknologiansiirtosopimusten ryhmiin”⁽¹⁾

(2004/C 80/07)

Komissio päätti 4. syyskuuta 2003 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta ”Luonnos komission asetukseksi EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta teknologiansiirtosopimusten ryhmiin”.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti antaa asian valmistelun ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus”-erityisjaoston tehtäväksi.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 10. ja 11. joulukuuta 2003 pitämässään 404. täysistunnossa (joulukuun 11. päivän kokouksessa) asian kiireellisyys vuoksi yleisesittelijäksi Arno Metzlerin ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 29 ääntä puolesta ja 3 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Käsiteltävänä olevalla luonnoksella teknologiansiirtosopimusten ryhmäpoikkeuksia koskevaksi uudeksi asetukseksi on määrä korvata entinen ryhmäpoikkeusasetus (EY) N:o 240/96. Vanhan asetuksen soveltaminen sallittuja tai kiellettyjä lausekkeita koskevine valkoisine, harmaine ja mustine listoineen johti sopimuskäytännöissä merkittäviin rajoituksiin ja koettiin usein ”pakkopaidaksi”. Tämän seurauksena oli usein sopimuksia, jotka eivät vastanneet taloudellisia realiteetteja, vaan olivat ainoastaan sovitettu luettelossa asetettuihin säännöksiin. Tilanteen korjaamiseksi teollisuus on jo kauan vaatinut ryhmäpoikkeusasetuksen uudistamista.

1.2. Tässä yhteydessä on syytä ottaa huomioon myös uusi oikeudellinen tilanne, joka syntyy kartellimenettelyitä koskevan asetuksen (EY) N:o 1/2003 tullessa voimaan 1. tammikuuta 2004. Tämän jälkeen poikkeuksesta johtuvia kilpailua rajoittavia sopimuksia koskeva komission ilmoitus jää pois käytöstä. Tulevaisuudessa yritysten on entistä enemmän arvioitava itse, ovatko niiden sopimukset perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukaisen kartellikiellon vastaisia ja ovatko edellytykset kartellikieltoa koskevalle poikkeukselle perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan mukaisesti olemassa. Tämä muuttaa myös teknologiansiirtosopimusten tilannetta, ja erityisesti oikeusvarmuuden vuoksi yritykset tarvitsevat muuta apua, jota aiempi asetusta (EY) N:o 240/96 niille ennen tarjosi.

1.3. Taloudelliselta kannalta on syytä ottaa huomioon, että yksinoikeudellisen tekijänoikeuden – esimerkiksi patentin – haltija voi kieltää kolmansilta osapuolilta kaikki neuvottelut, jotka koskevat hänen oikeuttaan. Jos haltija kuitenkin sallii lisenssinsaajalle innovaatioidensa käytön, tämä edistää periaatteessa kilpailua. Teknologialisenssisopimukset tuovat näet uusia tuotteita jo olemassa oleville markkinoille, tai luovat

joopa täysin uusia tuotemerkkinoita. Ne tekevät turhiksi myös suuret investoinnit päällekkäiseen tutkimukseen, jos kahdella tai useammalla yrityksellä on samat tutkimustavoitteet ja yritykset voivat yhdistää tutkimuksensa. Kilpailulainsäädännön tarjoamaa kontrollia tulisi soveltaa vasta sopimukseen, jotka ylittävät kyseisen tekijänoikeuden laillisen suojan.

1.4. Mikäli EU:sta on määrä tulla vuoteen 2010 mennessä maailman dynaamisimien kansantalous, on tärkeää paitsi kehittää uutta teknologiaa, myös tukea uuden teknologian nopeaa leviämistä. Lainsäätäjän tavoittelemaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijan vahvaa asemaa ei tässä yhteydessä pidä tarpeettomasti vaarantaa, vaan on luotava oikeanlaiset puite-ehdot, jotka helpottavat oikeuksien haltijan kehittämän teknologian siirtämistä kolmansille osapuolille. Lisenssinantajaa on oikeuksien haltijana kannustettava riittävästi antamaan muille lupa oman teknologiansa käyttöön. Tässä yhteydessä on syytä panna merkille, että rajoitettukin kilpailu on taloudellisesti järkevämpää kuin tilanne, jossa kilpailua ei synny, koska keksijä ei suostu myöntämään käyttöilupia. On ainoastaan lisenssinantajan asia päättää, antaako hän muille mahdollisuuden päästä osalliseksi innovaatioistaan.

1.5. Lisenssinanto on myös muihin sopimukseen verrattuna paljon riskialttiimpi, sillä jos sopimusta ei synny, jo luovutettua teknistä tietämystä ei enää voi periä takaisin. Myös tästä syystä oikeusvarmuus on lisenssinantajan kannalta erittäin tarpeen.

2. Yleiskatsaus tekniikan siirtoa koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen tärkeimpiin osatekijöihin ja komitean arviot

2.1. Tekniikan siirtoa koskeva ryhmäpoikkeusasetus ei peruseriaatteiltaan monissa kohtaa vastaa yleisiä vaatimuksia. Seuraavassa luetellaan ensin asetusluonnoksen tärkeimmät kritisoitavat seikat, joita sen jälkeen käsitellään yksityiskohtaisemmin kohdassa 3.

(1) EUVL C 235, 1.10.2003, s. 11.

2.2. Markkinaosuusien määrittely tulee aiheuttamaan käytännössä entistä enemmän vaikeuksia, sillä analyysissa on otettava huomioon tuotemerkkinoiden lisäksi myös teknologiamarkkinat ja mahdolliset innovaatiomarkkinat. Kun määrittelyssä on otettava huomioon kolmet eri markkinat, on yritysten mahdotonta arvioida, onko sen lisenssisopimus kartellisääntöjen mukainen vai ei.

2.3. Lisenssisopimuksen osapuolia koskevat markkinaosuusrajat, jotka ovat 20 tai 30 prosenttia, ovat liian alhaiset. Teknologian laaja levitys edellyttää "turvasataman" laajentamista, mieluiten näiden markkinaosuusrajojen poistamista. Käytännössä asetuksen (EY) N:o 240/96 mukainen malli, jonka mukaan kilpailua rajoittaviin sopimuksiin puututaan yksittäistapauksissa, on osoittautunut hyväksi.

2.4. Kilpailijoiden välisiä lisenssisopimuksia on arvioitava tiukemmin kuin ei-kilpailijoiden välisiä sopimuksia. Tämä periaate on peräisin Yhdysvalloissa vuonna 1995 laadituista teollis- ja tekijänoikeuksien lisenssointia ja kartellien syntymisen ehkäisemistä koskevista ohjeista (*Antitrust Guidelines for the Licensing of Intellectual Property*). Euroopassa ei kuitenkaan vielä ole tästä periaatteesta käytännön kokemuksia, joilla sen käyttöönottoa voitaisiin perustella. Usein juuri kilpailevien yritysten väliset lisenssisopimukset edistävät kilpailua. Näin on esimerkiksi silloin, kun yritys hakee kilpailijan patenttilisenssiä voidakseen käyttää sitä kehittääkseen omaa tuotettaan, joka sitten tuodaan markkinoille. Tällaisessa tapauksessa kilpailijoiden välisten lisenssisopimusten entistä tiukempi arviointi ei vaikuta asianmukaiselta.

2.5. Tekniikan siirtoa koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen suuntaviivoissa keskitytään ennen kaikkea lisenssisopimusten tiettyjen lausekkeiden vaaroihin ja vähemmän niiden taloudellisiin hyötyihin. Tähänastiset kokemukset lisenssisopimuksista eivät kuitenkaan anna minkäänlaista aihetta tämän kaltaiseen kriittiseen kantaan. Pikemminkin tulisi pitää myönteisenä sitä, että lisenssinantaja sallii muiden osapuolten päästä osalliseksi teknisestä tietämyksestään. Suuntaviivoja lukevalle lisenssinantajalle syntyy varmasti vaikutelma, että lisenssointi itsessään olisi oikeudellisesti ongelmallinen tapahtuma.

3. Tekniikan siirtoa koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen tärkeimmät lausekkeet

3.1. Määritelmät

3.1.1. Ehdotetun asetuksen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan asetusta sovelletaan patenttilisenssisopimukseen, taitotietolisenssisopimukseen sekä yhdistettyihin patentti- ja taitotietosopimukseen. Tekijänoikeuksien alalta mukaan sisällytetään kuitenkin myös ohjelmistojen tekijänoikeuksien lisenssisopimukset. Muiden teollis- ja tekijänoikeuksien lisenssointia pitäisi komitean mielestä käsitellä erikseen siitä syystä, että erityisesti patentti- ja tekijänoikeuksien välisten suurien erojen vuoksi on erittäin vaikeaa käsitellä näitä aiheita yhdessä

ainoassa asetuksessa. Tämän lisäksi patenteja ja taitotietoa – joita asetus (EY) N:o 240/96 yksinomaan koskee – koskeva säännös on jo olemassa ja siitä on jo saatu kokemusta, kun taas muiden oikeuksien suhteen näin ei ole. Ohjelmistolisenssien sisällyttäminen tekniikan siirtoa koskevaan ryhmäpoikkeusasetukseen on paikallaan, sillä käytännössä lisensoidaan usein ohjelmistojä, joita voidaan käyttää ainoastaan patentoidun tuotteen – esimerkiksi koneen – käyttämisessä, eivätkä ne ole pelkkä epäoleellinen osa kokonaistoimituksesta.

3.1.2. Asetuksen 1 artiklan 1 kohdan g alakohdassa käsite "taitotieto" määritellään asetukseen (EY) N:o 240/96 verrattuna huomattavasti suppeammin. Määritelmän mukaan se on "olennaista" vasta, jos taitotietoon sisältyy tietoa, joka on "välttämätöntä" sopimustuotteiden valmistamiseksi tai tarjoamiseksi. Tähän saakka tämä on koskenut jo "hyödyllistä" taitotietoa. Komitea ei pidä aiheellisena muuttaa määritelmää tällä tavoin.

3.2. Markkinaosuusrajat

3.2.1. Ehdotetun uuden asetuksen 3 artiklan mukaan silloin, kun teknologiansiirtosopimuksen tehneet yritykset eivät ole kilpailevia yrityksiä, poikkeusta voidaan soveltaa sillä edellytyksellä, että kummankaan osapuolen markkinaosuus ei ylitä 30:tä prosenttia merkityksellisistä teknologia- ja tuotemarkkinoista. Kun kyseessä ovat kilpailevat yritykset, osapuolten yhdistetty markkinaosuus ei saa ylittää 20:tä prosenttia.

3.2.2. Markkinaosuusien selvittäminen voi olla tarpeen tuotemerkkinoiden, teknologiamerkkinoiden sekä ehdotukseen liittyvien suuntaviivojen 22 kohdan mukaan joissain tapauksissa myös innovaatiomerkkinoiden osalta. Monille yrityksille pelkkien tuotemerkkinoiden selvittäminen on kuitenkin jo hyvin vaikeaa, varsinkin kun niiden on määrä tässä yhteydessä ottaa huomioon myös mahdolliset kilpailijat. Lisenssisopimusta tehtäessä ei useinkaan ole mahdollista selvittää, missä määrin tuote voidaan korvata toisella, sillä usein kyseessä ovat innovaatiot, joille ei vielä ole olemassa korvaavia tuotteita. Vielä vaikeampaa on arvioida, mikä tilanne tulee tulevaisuudessa olemaan mahdollisten kilpailijoiden osalta. Tämä aiheuttaa merkittävää oikeudellista epävarmuutta. Komission tähänastinen päätöskäytäntö osoittaa lisäksi, että yritysten käsitys omasta markkinaosuudestaan poikkeaa usein huomattavasti kartelliviranomaisten käsityksistä.

3.2.3. Teknologiamarkkinat kattavat sen sijaan jo olemassa olevien patenttien ja taitotiedon lisenssoinnin. Kuten tuotemarkkinoiden kohdalla, tällöin on selvitettävä mahdollinen monopoli, joka nostaa lisenssimaksuja asteittain 5–10 prosenttia (SSNIP-testi; pieneen mutta merkittävään hintojen pysyvään muutokseen perustuva hintatesti). Siitä, kuinka tällaisen markkinoiden määrittelyn käytännössä on määrä tapahtua, ei suuntaviivoissa kuitenkaan anneta riittävästi tietoa.

3.2.4. Vielä vähemmän yksinkertaisiin kriteereihin perustuva lisenssikäytäntö sopii kuitenkin innovaatiomarkkinoille. Tämä käsite on eurooppalaisessa oikeudessa vieras, sillä se on peräisin Yhdysvaltojen kartellilainsäädännöstä. Suuntaviivoista puuttuu sekä innovaatiomarkkinoiden määrittelmä että tarkat ohjeet markkinoiden rajaamisesta. Innovaatiomarkkinoilla viitataan Yhdysvalloissa uusien, kehitteillä olevien tai paranneltujen tuotteiden tai menetelmien kehittämiseen, ja kilpailuparametrinä "t&k" pidetään innovaatiomarkkinoiden tuotteena. Käytännössä markkinoita määriteltäessä ei juurikaan voidaan ennakoita, mitä tuloksia kyseessä oleva tutkimusprosessi tuottaa, tai milloin tämä tulee tapahtumaan. Tutkimushankkeiden tulokset riippuvat monista sattumanvaraisista tekijöistä, joiden toteutuminen on epävarmaa. Lisäksi keksintöjä voi syntyä myös spontaanisti ja sattumalta. Mahdollisten kilpailijoiden määrittely lienee tällöin mahdotonta, sillä yritykset pitävät yleensä tutkimus- ja kehitystoimintansa erittäin salaisena.

3.2.5. On myös otettava huomioon, että uudenlaiset tuotteet, joita lisenssisopimukset usein koskevat, saavuttavat hyvin nopeasti huomattavan markkinaosuuden, tai jopa monopoliaseman. Tämänkaltaiset markkinaolosuhteet ovat tyyppillisiä lisenssisopimuksia tehtäessä, eivätkä ne välttämättä johda kartellilainsäädännön kannalta huomattavaan markkinavoimaan. Näin on erityisesti silloin, kun uusien tuotteiden tai menetelmien myötä luodaan ensin kapeita markkinasektoreita, joilla ei ole kartellilainsäädännön kannalta vaikutusta. Jäykkien markkinaosuusrajojen käyttöönotto on komitean mielestä tästä syystä väärin.

3.2.6. Tekniikan siirtoa koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen johdanto-osan kohdassa 12 todetaan, että jos asetetut markkinaosuusrajat ylitetään, teknologiansiirtosopimusten, jotka kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ei voida objektiivisesti katsoen olettaa johtavan etuihin. Tätä yleistävää ja taloudellisesti vailla perusteita olevaa väitettä ei kuitenkaan todisteta millään tavoin. Pikemminkin 20 ja 30 prosentin markkinaosuusrajat vaikuttavat mielivaltaisesti asetetuilta. Ilmeisestikin komission tarkoituksena on sovittaa keskenään yhteen teknologiansiirtoa sekä vertikaalisia sopimuksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen säännökset. Näillä asetuksilla on kuitenkin täysin erilaiset taustat, joita ei voi verrata keskenään. Tiettyjen markkinaosuusrajojen asettaminen saattaa olla sopiva väline myyntisopimusten arviointiin. Se ei kuitenkaan sovi teknologiansiirtosopimukseen, sillä – kuten jo aiemmin todettiin – niiden yhteydessä markkinaosuuksien määrittely on erittäin vaikeaa.

3.2.7. Tällaisissa jäykissä ja kaavamaisissa säännöksissä piilee komitean mielestä se vaara, että teknologian liikkuvuus EU:n sisällä vähenee – ja sen seurauksena myös tieteellisen ja teknisen tietämyksen leviäminen. Lisenssinantajat voivat päättää antaa teknologiansa EU:n ulkopuolisten lisenssinantajien käyttöön, mikäli ne voivat näin hyötyä joustavammista säännöksistä. Lisenssinantaja voi myös päättää pitää teknolo-

giansa omassa käytössään, mikä saattaisi johtaa huomattaviin kansantaloudellisiin menetyksiin. Muiden ryhmäpoikkeusasetusten markkinaosuusrajoihin tukeutuminen jättää huomiotta sen, että lisenssisopimukset ovat erityisen kannatettavia. Ehdotettu asetus olisi rajoittavampi kuin entinen asetus (EY) N:o 240/96. Koska uudessa kartellimenettelyä koskevassa asetuksessa (EY) N:o 1/2003 kilpailua rajoittavien sopimusten hyväksyttävyyden arviointi annetaan yritysten tehtäväksi, olisi lisäksi toivottavaa, että teknologian siirtoa koskeva asetus olisi suunniteltua yksinkertaisempi, eikä asetus, jossa tärkeän asiasisällön arviointi on näin monimutkaista.

3.2.8. Tästä syystä markkinaosuusrajojen asettamisesta tulisi komitean mielestä luopua kokonaan. Vaihtoehtoisesti rajat voitaisiin nostaa vähintään 40-50 prosenttiin. Vain näin voidaan ainakin minimoida epävarmuustekijät, jotka syntyvät merkityksellisten markkinoiden määrittelystä.

3.3. Vakavimmat kilpailunrajoitukset

3.3.1. Säännösten b kohdan mukaan tuotannon tai myynnin rajoittaminen on pääsääntöisesti kielletty. Tässä yhteydessä tulisi kuitenkin nimenomaisesti mainita mahdollisuus vapauttaa lisenssinantaja velvoitteistaan, jos tämä ei itse käytä omaa teknologiaansa. Kohdassa c myös "field of use" -rajoitukset tulisi vapauttaa, mikäli lisenssinantajan ei tarvitse rajoittaa oman teknologiansa käyttöä, kuten myös asetuksessa (EY) N:o 240/96 säädetään. Tämän kanssa johdonmukaisesti tulisi myös nimenomaisesti mainita "second source" -rajoituksia koskeva vapautusmahdollisuus, sillä tämänkaltaiset lausekkeet ovat käytännössä hyvin tärkeitä. Kohdan d muotoilu on liian rajoittava; sen mukaan lisenssinantajan mahdollisuuksia käyttää omaa teknologiaansa ei pidä rajoittaa, jollei tällainen rajoitus ole "välttämätön", jotta estettäisiin lisensoidun taitotiedon paljastaminen kolmansille. Ilmaus "välttämätön" tulisi tästä syystä korvata ilmauksella "asianmukainen".

3.3.2. Alueellisia rajoituksia käsittelevään, asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohtaan tulisi vielä lisätä, että passiivinen myynti toiselle sopimusalueelle voidaan kieltää. Tämä säännös on puolustanut paikkaansa asetuksessa (EY) N:o 240/96, sillä näin mahdollistettiin se, että suojeltu lisenssinantaja pystyi itse pääsemään markkinoille kyseessä olevalla tuotteella. Ainoastaan suuntaviivojen kohdassa 93 säädetään, että passiivisen myynnin rajoittaminen ei kuulu EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kahden vuoden aikana laskien siitä päivästä, kun lisenssinantaja saattaa lisensoidun tuotteen ensimmäisen kerran markkinoille. Oikeusvarmuuden vuoksi komitea suosittaa, että vastaava lauseke sisällytetään suoraan teknologian siirtoa koskevaan asetukseen. Kahden vuoden määräaika on kuitenkin liian lyhyt. Komitea suosittaa, että tässä kohtaa pitäydettäisiin hyväksi havaittuun asetukseen (EY) N:o 240/96, jossa määräajaksi asetetaan viisi vuotta.

3.4. Vanhojen sopimusten turvaaminen

3.4.1. Sopimuksista, jotka tähän asti noudatettavan asetuksen mukaan olivat vapautettuja, tulee teknologian siirtoa koskevan uuden ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaan kiellettyjä, mikäli ne eivät täytä uuden asetuksen mukaisia edellytyksiä. On kohtuutonta kieltää vanhoilta sopimuksilta kaikenlainen suoja. Lisenssisopimuksista pitäisi toisarvoistenkin sopimuslausekkeiden vuoksi neuvotella uudelleen, etteivät sopimukset kokonaisuudessaan joutuisi kyseenalaisiksi. Tästä aiheutuvan suuren epävarmuuden vuoksi komitea suosittelee, että vanhojen sopimusten pitävyyttä turvataan koko niiden kestoajaksi.

3.5. Suuntaviivat

3.5.1. Periaatteessa on myönteistä, että luopuessaan poikkeuksien myöntämistä koskevasta monopoliasemastaan komissio antaa yrityksille perusteelliset suuntaviivat, jotka auttavat selvittämään, ovatko lisenssisopimukset kartellilainsäädännön mukaisia vai eivät. Monissa suuntaviivojen kohdissa syntyy kuitenkin vaikutelma, että komissio suhtautuu tällaisiin sopimuksiin – ja erityisesti yksinoikeudellisiin lisenssisopimuksiin – hyvin kriittisesti, ellei suorastaan pidä niitä sinänsä kilpailua rajoittavina. Esimerkiksi suuntaviivojen kohdassa 156 sanotaan, että yksinoikeudelliset lisenssit ovat perusteltuja ainoastaan poikkeustapauksissa. Niihin sisältyy komission mukaan huomattavasti enemmän vaaroja kuin niistä koituu positiivisia vaikutuksia. Kaikkein suurin vaara on kuitenkin se, ettei lisenssejä myönnetä enää lainkaan, jos yksinoikeudellisten lisenssien myöntäminen on mahdollista vain näin raskain ehdoin. Markkinoiden avaaminen tai tutkimus- ja kehityshankkeiden aloittaminen on käytännössä usein mahdollista vasta, jos lisenssinsaajalle myönnetään yksinoikeudellinen lisenssi. Suuntaviivoista tulisi tästä syystä käydä ilmi myös sellaisten teknologiasopimusten kansantaloudellinen hyöty, jotka eivät sisälly tekniikan siirtoa koskevaan ryhmäpoikkeusasetukseen, mutta jotka siitä huolimatta ovat kilpailua edistäviä. Tämä helpottaisi mahdollisten lisenssinantajien päätöstä myöntää lisenssejä. Missään tapauksessa lisenssinantajille ei pitäisi syntyä vaikutelmaa, että he lisenssiä myöntäessään ryhtyvät useimmissa tapauksissa oikeudellisesti ongelmalliseen tekoon.

3.5.2. Kuten jo aiemmin mainittiin, liika epämääräisyys ei vaivaa pelkästään merkityksellisten markkinoiden määritelmää (kohdasta 17 eteenpäin), vaan myös mahdollisten kilpailijoiden määritelmää. Suuntaviivojen 24 kohdan mukaan sopimuspuolia pidetään mahdollisina kilpailijoina tuotemarkkinoilla, jos ne olisivat todennäköisesti ilman sopimustakin tehneet tarvittavat

lisäinvestoinnit päästäkseen kyseisille markkinoille. Tästä muotoilusta ei käy tarpeeksi selvästi ilmi, milloin yritys normaalisti ottaisi kantaakseen tämänkaltaisia investointikustannuksia.

3.5.3. Suuntaviivojen kohdassa 144 ja siitä eteenpäin luetaan erilaisia lisenssisopimuksissa yleisiä rajoituksia. Suuntaviivojen kohdassa 146 luetaan vain hyvin suppeasti sellaiset lisenssisopimuksiin sisältyvät velvoitteet, jotka missään tapauksessa eivät rajoita kilpailua EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Tätä "valkoista listaa" tulisi oikeusvarmuuden vuoksi täydentää vielä niillä näkökohdilla, jotka sisältyvät nykyisen asetuksen (EY) N:o 240/96 2 artiklaan. Tämä olisi tärkeä apu lisenssisopimusten konkreettisuudessa muotoilussa, sillä näin voitaisiin sulkea pois mahdollisuus, ettei kyseinen sopimus olisi sallittu.

4. Tiivistelmä

4.1. Komitean mielestä teknologiansiirtosopimuksia koskevassa uudessa ryhmäpoikkeusasetuksessa on myönteistä se, että sopimusten muotoilusta tulee entistä joustavampaa sen ansiosta, että asetuksessa luetaan ainoastaan tietyt tärkeät kielletyt lausekkeet. Lisäksi teknologiansiirtosopimukset voidaan tulevaisuudessa tehdä entistä pidemmäksi ajaksi, teollis- ja tekijänoikeuksien kestoja vastaavasti. Näin luovutaan tähänastisesta suhteellisen mielivaltaisesta kymmenen vuoden määrajasta.

4.2. Komitea kehottaa luonnosta tarkistettaessa ottamaan huomioon tuote-, teknologia- ja innovaatiomarkkinoiden erityispiirteet ja tästä johtuvat vaikeudet markkinaosuusien määrittämisessä. Komission tulisi tästä syystä luopua markkinaosuusrajoihin perustuvasta järjestelmästä ja keskittyä ensisijaisesti tuotemarkkinoihin. Markkinaosuusrajat tulisi ainakin nostaa 40-50 prosenttiin, jotta voidaan parantaa yritysten oikeusvarmuutta. Näin estettäisiin se, että sellaisen uuden teknologian lisensointi, jolla on kilpailua edistäviä vaikutuksia, luokitellaan itsessään kilpailua rajoittavaksi. Tämän ansiosta mahdolliset lisenssinantajat pystyisivät uuden teknologiansiirtosopimuksia koskevan asetuksen ansiosta toimimaan entistä joustavammin sopimuskäytännössään, mikä kannustaisi heitä lisenssien myöntämiseen. Myös asetukseen liittyvistä suuntaviivoista tulee komitean mielestä entistä selkeämmin välittyä käsitys siitä, että teknologian lisensointi on periaatteessa myönteistä. Tämä vastaa talouden realiteetteja ja voi osaltaan edistää sitä, etteivät lisenssinantajat päättää pitää teknologiaansa vain omana tietonaan tai anna sitä EU:n ulkopuolisten lisenssinsaajien käyttöön siitä syystä, että voivat näin hyötyä joustavammista säännöksistä.

Bryssel 11. joulukuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH